

Una trucada per a la 2

Amb l'udol d'una guineu –solitari, distant, exasperat– arrenca l'audiovisual “Una trucada per a la 2” que ens apropa a geografies recòndites, subterrànies, gairebé impensables de l'Escola T. S. d'Enginyeria Industrial de Barcelona (ETSEIB). En elles, s'alberguen expedients dels primers alumnes de l'escola o màquines elèctriques que varen encendre guspis en el pensament científic català de mitjan del segle XIX.

Aquest audiovisual no solsament es va crear per a inaugurar els nous mitjans de la Sala d'Actes de l'ETSEIB, i poder apercebre amb delit –o esparverament– els resultats dels avenços tecnològics darrers en matèria de reproducció acústica i visual (hauran d'esperar, però, els sentits olfatiu, gustatiu i tàctil...). “Una trucada per a la 2” també es va elaborar per a fer ressò de les investigacions que, des de fa anys, s'estan duent a terme sobre el patrimoni històric, instrumental i documental de l'ETSEIB.

Arrel d'unes actuacions de preservació d'emergència dutes a terme el 2004, es va començar a projectar un sistema eficaç de conservació, de tractament i d'accés per a documentació històrica conservada, construït sobre la base de la metodologia científica que ha desenvolupat l'arxivística en les darreres dècades. D'aquesta manera, es va anar definint i donant cos a la gestió integral de l'Arxiu històric de l'ETSEIB (AHeIB).

Entre altres qüestions, aquest pla de gestió arxivística ha de permetre facilitar l'accés a la documentació d'arxiu. De fet, fins a hores d'ara, l'accés ha estat minso per tres causes fonamentalment: a) la falta d'instruments de descripció; b) la situació inadequada d'infraestructura i espais; c) la difusió escassa del fons documental i de les tipologies serials presents. Vegem-ho més acuradament:

I. FALTA D'INSTRUMENTS DE DESCRIPCIÓ

La constitució de l'Inventari de l'Arxiu històric de l'ETSEIB i la seva guia constitueix un primer pas per a disposar d'instruments de descripció normalitzats, que permetin eficiència i celeritat en l'accessibilitat d'informació. En projecte resta la catalogació documental i l'avaluació d'una part de la documentació, potencialment integrada al fons històric. Fins el moment, l'arxiu històric està constituït per 454 unitats d'instal·lació/745 expedients que corresponen a uns 60 metres lineals. [vegeu la FITXA D'INVENTARI DOCUMENTAL].

II. MANCA D'INFRAESTRUCTURA I D'ESP AIS

A més a més de la sala de consulta, altres serveis i espais que ofereixen els arxius moderns (biblioteca, instruments de reproducció, sales d'exposicions, aules d'activitats o espais de recepció) poden ser presents en les polítiques de l'Arxiu històric de l'ETSEIB, a partir de les instal·lacions amb que compta aquest centre acadèmic. En un futur més llunyà, les infraestructures, les eines de difusió de l'arxiu i la seva acció cultural potser podran gestionar-se conjuntament amb les del futur museu de l'ETSEIB, el Museu de l'Enginyeria de Catalunya.

III. DIFUSIÓ ESCASSA DEL FONS DOCUMENTAL

Malgrat que s'han realitzat tasques tímides de difusió de l'Arxiu històric de l'ETSEIB, cal establir un pla director quant a aquest propòsit. Per exemple, a nivell acadèmic internacional mitjançant la participació en el projecte del Servei d'Arxius de Ciència. Igualment, cal incidir en donar a conèixer a la societat els drets d'accessibilitat a la informació present als arxius públics.

◊ ◊ ◊

El curtmetratge que presentem pretén ser una altra eina de difusió, encarada vers un públic ampli, que doni a conèixer tant l'existència del fons documental en qüestió, com les actuacions dutes a terme a partir del projecte de gestió integral. Algunes d'aquestes actuacions –que han de permetre eficiència en l'accés i l'augment de l'ús social de l'arxiu– s'aperceben durant el documental: els instruments de descripció, la informatització i gestió arxivística a través de bases de dades, l'adequació dels espais i les infraestructures, etc.

El patrimoni històric no documental (instruments científics, maquetes, màquines,...) també és present al llarg del vídeo, si bé més succintament, com a actors i actrius secundàries. En relació amb aquest patrimoni, es poden copsar dos estadis conservatius: un, dalt de les prestatgeries dels dos primers *no-decorats* (després d'un procés de conservació i restauració); l'altre, al llarg de la galeria de serveis, on es troba part de la col·lecció més antiga i amb interès arqueològic més notori (per exemple, instruments relacionats amb la difusió primigènia de les telecomunicacions a Catalunya o aparells de física experimental de la segona meitat del segle XIX). Darrerament, les instal·lacions de la Galeria de Serveis núm. 2 de l'ETSEIB han estat condicionades com a magatzem patrimonial.

Deixant de banda l'estat i les infraestructures de conservació, totes les peces estan registrades a l'Inventari del Patrimoni històric de l'ETSEIB, juntament amb les col·leccions d'una quinzena de seccions departamentals d'aquesta escola (en aquest punt, no cal estalviar-nos l'agraïment per a les persones i departaments que han participat tan sol·lícitament en aquestes tasques). A hores d'ara, arran del projecte de patrimoni històric que s'està desenvolupant des de fa 5 anys, estan inventariats més de 1000 objectes amb valor històric en fitxes d'inventari com la següent. [v. FITXA D'INVENTARI MATERIAL].

Arrel d'aquests treballs realitzats des del Centre de Recerca per a la Història de la Tècnica "Francesc Santponç i Roca", s'han elaborat diverses publicacions que ja estan disponibles en-línia. Assenyalem, del mateix autor:

VALENTINES ÁLVAREZ, Jaume (2002) *El Museu de l'Enginyeria de Catalunya: bases conceptuals per a la creació d'un museu universitari*. Projecte de Fi de Carrera dirigit per Antoni Roca Rosell. Centre de Recerca per a la Història de la Tècnica, ETSEIB (UPC), Barcelona.

VALENTINES ÁLVAREZ, Jaume (2004) "Arqueologia industrial a la Universitat: el cas de la ETSEIB", *Quaderns d'Història de l'Enginyeria*, volum VI, 127-160.

VALENTINES ÁLVAREZ, Jaume (2006) *El Patrimoni Històric de l'Escola Tècnica d'Enginyeria Industrial de Barcelona*. Centre de Recerca per a la Història de la Tècnica "Francesc Santponç i Roca", ETSEIB.

VALENTINES ÁLVAREZ, Jaume (2006) *Projecte de Gestió Integral de l'Arxiu Històric de l'ETSEIB. Memòria i Trajectòria*. Centre de Recerca per a la Història de la Tècnica "Francesc Santponç i Roca", ETSEIB.

VALENTINES ÁLVAREZ, Jaume (2006) *Guia de l'Arxiu històric de l'ETSEIB. Descripció del Subfons històric de l'ETSEIB - Fons ETSEIB de l'Arxiu de la UPC*. Barcelona, 8 de març de 2006. CRHT-ETSEIB, Barcelona.

◊ ◊ ◊

“Una trucada per a la 2” –una pel·lícula de sèrie B (de fet, B baixa), arranjada amb ben pocs mitjans, sense *staff* ni *star-system*– participa d’una mirada neorealista sobre el procés d’accés a la documentació d’arxiu i els seus espais, revestida d’una àuria jocosa del cinema fantàstic o de terror de Roger Corman.

En aquest sentit, el/la protagonista, arxiver o arxivera, es veu obligada a dur dos recorreguts: un, resseguint la metodologia d’accés documental corresponent a una consulta telefònica; i un altre (en part, imaginari), a través dels passadissos i soterranis zeladors del patrimoni que conduiran al document tan ufanosament cercat.

L’udol podria ésser el crit planyívol d’un patrimoni que durant molt temps, molt temps, ha estat tancat dins d’una gàbia.

Una trucada per a la 2

Film de ficció basat en fets reals,

concebut i realitzat entre el maig i el setembre de 2006,

dirigit, muntat, guionat, interpretat per Jaume Valentines Álvarez,

produït per Neus Arroyo i Jaume Valentines, a La Factoria (ETSEIB-UPC),

amb la dramatització (veu en off) de Gisela Corominas i Caldés, Madame Giselère,

de 7:41 min de duració,

rodat en escenaris reals, tots espais de l’Escola T. S. d’Enginyeria Industrial de Barcelona (Centre de Recerca per a la Història de la Tècnica; Galeria de Serveis; Dipòsit I de l’Arxiu històric de l’ETSEIB).

FITXA D'INVENTARI DOCUMENTAL

SGDA. Oficina - [NovaTransferènciaP3Frm]

Inici Classificació Transferències unitat Consulta Escriba una pregunta

Oficina de Documentació i Arxiu
UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE CATALUNYA

Transferència de documentació (expedients)
Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Industrial de Barcelona 194

Transferència 1 **Capsa** Tipus suport: Paper A4 Num. capsa: 00001 Nova capsa

Classificació

Classe:	K100	Gestió dels recursos acadèmics
Subclasse:	K114	Expedient Acadèmic
3ª divisió:	K115	Avaluació curricular
4ª divisió:		
5ª divisió:		
Subdivisió específica:		
Subdivisió uniforme:		
Subdivisió nominal:	N240	Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Industrial de Barcelona (ETSEIB)

Descripció

Nivell descripció: E Expedient Num. expedient: 1

Títol: Actes d'examen Ref. iniciat: -
Ref. final: -

Contingut: Actes d'examen, curs 1851-1852, convocatòries de meitat de curs i de prova de curs, ensenyaments elemental, d'ampliació, i mercantil, alumnat intern i extern Any inici: 1851
Any tancament: 1852

Cancelar Finalitzar Actualitzar Continuar

Registro: 1 de 781

Inicio | 5 Explorador de ... | Universitat Politècni... | [Fwd: Re: escola de... | Exemples de fitxes ... | 5 Microsoft Office ... | 16:36

FITXA D'INVENTARI MATERIAL

EI MUSEU de l'ENGINYERIA de CATALUNYA

Fitxa d'Inventari del Patrimoni Històric de la ETSEIB

Número de registre
00001
Nom de l'objecte
Martinet de farga catalana
Classificació [Vinculació departamental]
Dept. Ciència de Materials i Enginyeria Metal·lúrgica
Ubicació actual
Pati dels pavons

Materials
Ferro, fusta
Mides (cm)
550x510x270
Datació
s. XVII-XVIII
Estat de conservació
regular
Nombre d'exemplars
1

Procedència
(diversa)
Fabricant/autoria
Distribuïdora
Model
Número de sèrie

Descripció
Roda hidràulica de calaixos, de farga de paper de Capellades. Mall i boga, de la farga de ferro de Romadriu. Dema i soqueria, de la farga de ferro d'Òs de Civís. Abeurador, recipient, dues tenalles, de la farga d'aram de Ripoll
Ús/funció
Producció de ferro o altres metalls
Característiques tècniques
Núm. inventaris anteriors
Observacions
Recol·lecció de les parts integrants del martinet (anys 1960) i donació, a cura de Joaquim Mateu. El mall, amb part superior reconstruïda (pèrdua per reaprofitament de metalls a la postguerra). El demet, d'una indústria siderúrgica dels anys 1990 (cedit per García Font). Exhibit a l'exposició "España: 200 años de tecnología", a Madrid (1988). <GALLARDO; RUBIÓ (1930). MATEU (1966)>

Data d'ingrés	Forma d'ingrés	Font d'ingrés
14/03/1997	donació	Joaquim Mateu i Sobirà
Data de registre	Registrador/a	
30/05/2003	Jaume Valentines Álvarez	
Data de la baixa	Registrador/a de la baixa	Motiu de la baixa

Quió

[al Centre de Recerca per a la Història de la Tècnica, ETSEIB]

*Uuuu... Vostè pregunta per... Lubau? Labau... d'assistència.
Aviam què podem fer.
Eeee... Ja ho consultat a la nostra pàgina electrònica...
Aaaa... Sí, sí. No hi ha cap restricció de reproduir els documents.
Oooo... No, no. Sí, sí, ha de complimentar el full de sol·licitud de...
Sí?... No... Sí... Sí! El formulari PDF en-línia.
Un moment... Voilà!
Aquí tenim l'expedient. És a la caixa número..., sí, efectivament.
Doncs, si vol, demà estarà a la seva disposició a la sala de consulta de l'Arxiu
històric de l'ETSEIB dins de l'horari habitual.
Molt rebé.
Sí, sí, sí, sí, demà...
Bon dia.
Ufffff... Labau? Labau....*

[pel passadís de l'edifici H, planta 6]

“Exactament era l'any 1851 quan es va fundar l'Escola d'Enginyeria Industrial de Barcelona, l'ETSEIB, tot aglutinant les escoles tècniques de la Junta de Comerç: química aplicada, física experimental, maquinària...”

[a l'ascensor i pel passadís de l'edifici H, planta 0]

“L'Escola no solament va recollir la tradició d'instrucció tècnica de la Junta de Comerç, sinó també el seu llegat material. Les col·leccions es van anar engrossint segons les vicissituds acadèmiques, i s'importaven amb diligència les innovacions que es generaven a l'estranger”

[a la Galeria de Serveis, núm. 2]

*Ostres! La galeria de...
És estrany. M'havien dit... Em dec haver equivocat de porta...
mira...
models de mecanismes, ingenis electromagnètics,
aparells de física experimental,
una màquina elèctrica,
dos rebesavis del meu mòbil,
una rata morta,
maquetes de premsar estudiants,
...redéu, un cotxe de quan en Papasseit se n'em-ba-da-li-a...*

[Soterrani del SIAE. Dipòsit I de l'AhEIB]

“Dia a dia, any rere any, l'Escola d'Enginyeria va anar generant i preservant cartes, factures, actes, llistats, informes, expedients,... Tot això, entorn dels

processos administratius, l'avaluació acadèmica, la celebració d'esdeveniments, les trajectòries polítiques i socials que l'afectaven,..."

[els armaris compactes de dipòsit de la documentació històrica de l'AhEIB]

“Avui dia, gran part d'aquesta documentació conforma l'Arxiu històric de l'Escola d'Enginyeria Industrial de Barcelona, i s'han creat instruments de descripció i eines d'accés eficaces per a que pugui ser consultada per qui ho vulgui”

[expedients d'alumnes de la capsa núm. 2 de l'AhEIB]

A veure. Notes d'exàmens de 1857.

Faltes... 1858-1859.

Actes d'exàmens d'ingrés.

Ummm... 1859-1960. Falta de alumnos de la Escuela Superior Industrial de Barcelona.

Ensenyament superior industrial. Primer any... Llistat de faltes d'assistència.

Roig, Vigo, Badia, Camps, Gualba,...

Eps... 19. Labau...

Au, va... Labau! Babau!!! Però, quan va 'nar a classe???
